

بحران افت آب در دشت های قروه، دهگلان

علی عبدالملکی^{۱*}، شایسته حریری^۲، رقیه موسوی^۳، نرگس کرمی^۴، فاطمه خانمحمدی^۵

^۱دانشجوی کارشناسی ارشد ژئومورفولوژی و آمایش سرزمین، دانشگاه رازی کرمانشاه

^۲دانشجوی کارشناسی ارشد ژئومورفولوژی و آمایش سرزمین، دانشگاه رازی کرمانشاه

^۳دانشجوی کارشناسی ارشد ژئومورفولوژی و آمایش سرزمین، دانشگاه رازی کرمانشاه

^۴دانشجوی کارشناسی ارشد ژئومورفولوژی و آمایش سرزمین، دانشگاه رازی کرمانشاه

^۵دانشجوی کارشناسی ارشد ژئومورفولوژی و آمایش سرزمین، دانشگاه رازی کرمانشاه

چکیده

افزایش روزافزون جمعیت و توسعه کشاورزی باعث استفاده بیش از حد از گنجایش منابع آب های زیرزمینی در بعضی از نقاط ایران گردیده که این امر پدید آمدن پدیده فرونشست را به دنبال داشته است. فرونشست زمین یکی از مخاطرات ژئومورفیک محسوب میشود که دارای حرکتی کند و آرام بوده و در بلند مدت آثار مخرب خود را نشان میدهد. دشتهای قروه، دهگلان، با مساحت ۴۵۰۰ کیلومتر مربع دشتهای میانکوهی محسوب میشوند که طی سال های اخیر با افت چشم گیر آب های زیرزمینی مواجه شده اند. جهت بررسی تغییرات بوجود آمده در حجم آبی آبخوان ها و میزان افت آب های زیرزمینی در کل دشت از داده های آماری ۲۸ ساله چاه های مشاهده ای (۵۰ چاه پیزومتر) و با بهره گیری از ARC GIS در محدوده ای از دشت که دارای بیشترین افت بود نقشه افت آب های زیرزمینی تهیه گردید.

کلمات کلیدی

دشت های قروه، دهگلان، فرونشست، GIS

aliabdolmaleki13406@gmail.com

۱- مقدمه

دشت های قروه، دهگلان دشت های شرقی استان کردستان میباشد که از منابع آب زیرزمینی و خاک خوبی برخوردارند. در این دشت ها در قبل از دهه های ۵۰-۶۰ تعداد چاههای عمیق و نیمه عمیق محدود بوده که با رونق کشاورزی از دهه ۶۰ به بعد و به تبع آن استفاده بی رویه از منابع زیرزمینی. منطقه شروع به افت آب نموده. این وضعیت طی سال های بعدی باعث بحرانی تر شدن شرایط این دشت ها گردیده. بطوری که در سال ۱۳۷۲ به منظور کنترل افت و بهره برداری بیش از حد از طرف وزارت نیرو دشت مرکزی قروه ممنوعه اعلام گردید. عامل اصلی ممنوع اعلام شدن این دشت صدور مجوزهای خارج از ظرفیت برای حفر چاههای عمیق و نیمه عمیق و عدم نظارت وزارت نیرو بر بهره برداری از این دشت بوده. در سال های ۱۳۸۱-۱۳۸۲ و در سال ۱۳۹۴ دشت های مذکور ممنوعه اعلام شدند و تا سال ۱۳۹۵ تمدید گردید. عوامل اصلی که باعث ممنوع شدن این دشت ها در این چند دوره شد. ۱- صدور مجوز های خارج از ظرفیت در زمینه حفر چاههای عمیق و نیمه عمیق ۲- عدم نظارت وزارت نیرو بر بهره برداری آب های زیرزمینی ۳- عدم وجود پروژه های جبرانی در این دشت ها.